

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک

دانشکده علوم پزشکی

فرم طرح درس

نام درس : بهداشت مادر و کودک و باروری							کد درس: ۴۶		تعداد واحد : ۲		درس پیشنهادی: بهداشت ۳	
رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی مامایی							نام مدرس: رحمتی					
ردیف	عنوان جلسه	هدف کلی	اهداف رفتاری	حیطه	وسایل مورد نیاز	روش تدریس						
۱	بهداشت مادر و کودک و باروری	آشنایی با مفاهیم موجود در بهداشت مادر و کودک در سیستم بهداشتی بر اساس دستورالعمل کشوری سلامت مادران	اصطلاحات PHC، MCH، MDG و اهداف آن را بیان کند.	شناختی - دانش	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی						
			نقش ماما در PHC، MCH را توضیح دهد.	شناختی - فهم								
			سازمان های ارائه دهنده خدمات بهداشت مادر و کودک را نام ببرد.	شناختی - دانش								
			تعریفی از بهداشت مادر و کودک ارائه دهد.	شناختی - دانش								
			مفاهیم و اصطلاحات تخصصی بهداشت مادر و کودک را بدانند.	شناختی - دانش								
			علل اهمیت بهداشت مادران و کودکان را شرح دهد.	شناختی - فهم								
			علل انتخاب گروه مادران و کودکان به عنوان جامعه هدف را توضیح دهد.	شناختی - فهم								

ردیف	عنوان جلسه	هدف کلی	اهداف رفتاری	حیطه	وسایل مورد نیاز	روش تدریس
۲	بهداشت دوران بلوغ و پیش از ازدواج	آشنایی با نیازهای بهداشتی دوران بلوغ و قبل از ازدواج	اهمیت بهداشت دوران بلوغ را شرح دهد.	شناختی - فهم	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی
			سازگاری با تغییرات جسمی، روانی و اجتماعی دوران بلوغ را توضیح دهد.	شناختی - فهم		
			نکات مربوط به تغذیه، ورزش و بهداشت قاعدگی را بیان کند.	شناختی - فهم		
			اهمیت مشاوره قبل از ازدواج و معاینات بهداشتی و پزشکی لازم را بیان کند.	شناختی - فهم		
			اهداف اجرای برنامه آموزش و مشاوره قبل از ازدواج در کشور را نام ببرد.	شناختی - دانش		
			ویژگی هایی که بیانگر کسب آمادگی برای ازدواج است را بیان کند.	شناختی - فهم		
			اهمیت اقدامات و مشاوره پیش از ازدواج در پیشگیری از بیماری ها را شرح دهد.	شناختی - فهم		
			لزوم انجام مشاوره ژنتیک قبل از ازدواج و مراحل آن را بیان کند.	شناختی - فهم		
۳	مراقبت های پیش از بارداری و بارداری	آشنایی با مراقبت های پیش از بارداری و دوران بارداری بر اساس دستورالعمل های کشوری	مراقبت های پیش از بارداری را توضیح دهد.	شناختی - فهم	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی
			نحوه پر کردن فرم های پیش از بارداری را بداند.	شناختی - فهم		
			بتواند مشاوره پیش از بارداری را انجام دهد.	شناختی - فهم		
			مراقبت های دوران بارداری را توضیح دهد.	شناختی - فهم		
			چگونگی تشکیل پرونده زن باردار را شرح دهد.	شناختی - فهم		
			معاینات بالینی موردنیاز زن باردار را بداند.	شناختی - دانش		
			حاملگی پر خطر و نیازمند مراقبت ویژه را تشخیص دهد.	شناختی - فهم		

روش تدریس	وسایل مورد نیاز	حیطه	اهداف رفتاری	هدف کلی	عنوان جلسه	ردیف
سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	شناختی - دانش	برنامه واکسیناسیون مادر باردار را بدانند.	آشنایی با نیازهای زن باردار با تاکید بر سلامت اجتماعی و خانواده آشنایی با مراقبت های پس از زایمان بر اساس دستورالعمل های کشوری	مراقبت های دوران بارداری و پس از زایمان	۴
		شناختی - فهم	تغذیه دوران بارداری را توضیح دهد.			
		شناختی - دانش	نیازهای بهداشتی زن باردار را بدانند.			
		شناختی - فهم	بهداشت روانی و اجتماعی زن باردار را توضیح دهد.			
		شناختی - دانش	دوران پس از زایمان و نیازهای ویژه آن را بیان کند.			
		شناختی - فهم	نحوه ارائه مراقبت های پس از زایمان را شرح دهد.			
		شناختی - دانش	نحوه تکمیل فرم های مراقبت پس از زایمان را بدانند.			
سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	شناختی - فهم	اهمیت بهداشت نوزاد و کودکان را بیان کند.	آشنایی با بهداشت کودکان	بهداشت کودکان	۵
		شناختی - دانش	مراقبت های پیشگیرانه مورد نیاز نوزادان و کودکان را بدانند.			
		شناختی - فهم	کودکان در معرض خطر را شناسایی کند.			
		شناختی - دانش	نوزاد طبیعی، نارس و آسیب پذیر را تعریف و عوامل موثر بر آن را بیان کند.			
		شناختی - فهم	نقش و اهمیت مراقبت کانگورویی در مراقبت از نوزاد را شرح دهد.			
		شناختی - دانش	میزان های مرگ نوزادان و کودکان را بیان کند.			

ردیف	عنوان جلسه	هدف کلی	اهداف رفتاری	حیطه	وسایل مورد نیاز	روش تدریس
۶	تغذیه با شیر مادر	آموزش تغذیه با شیر مادر، مکانیسم و فواید آن	اهمیت تغذیه با شیر مادر (bonding و attachment) را توضیح دهد.	شناختی - فهم	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی
			تکنیک صحیح شیردهی و عوارض عدم رعایت آن را شرح دهد.	شناختی - فهم		
			ارزش تغذیه ای شیر مادر را بیان کند.	شناختی - دانش		
			مشکلات شیردهی و راه حل آنها را توضیح دهد.	شناختی - فهم		
			روش های جمع آوری و ذخیره شیر مادر را بیان کند.	شناختی - دانش		
۷	رشد و تکامل	آشنایی با رشد و تکامل نوزاد و کودک و عوامل مؤثر بر آن	رشد و تکامل و اصول آن را تعریف کند.	شناختی - دانش	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی
			عوامل تعیین کننده رشد و تکامل را نام ببرد.	شناختی - دانش		
			شاخص های اندازه گیری رشد را نام ببرد.	شناختی - دانش		
			سیر مورد انتظار رشد و تکامل را توضیح دهد.	شناختی - فهم		
			منحنی رشد را رسم و تفسیر کند.	شناختی - فهم		
			اختلال در رشد و تکامل را تشخیص و اقدامات لازم را شرح دهد.	شناختی - فهم		
			انواع اختلال رشد را نام ببرد.	شناختی - دانش		
۸			مشکلات شایع کودکان، عوامل مستعد کننده، پیشگیری و مراقبت ار آن را شرح دهد.	شناختی - فهم	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی
			تغذیه نوزادان و کودکان در سنین مختلف تا نوجوانی را توضیح دهد.	شناختی - فهم		
			مراقبت های ادغام یافته کودک سالم را بداند.	شناختی - دانش		
			مراقبت های ادغام یافته ناخوشی های اطفال را بداند.	شناختی - دانش		
			بهداشت روانی و اجتماعی کودک را شرح دهد.	شناختی - فهم		

		شناختی - فهم	بهداشت مدارس را شرح دهد.			
		شناختی - فهم	بهداشت کودکان معلول جسمی و ذهنی را شرح دهد.			
		شناختی - دانش	طرح های غربالگری در حال اجرا در کشور را بداند.			
سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	شناختی - دانش	ایمنی و مصون سازی را تعریف نماید.	آموزش واکسیناسیون و اجرای برنامه ایمن سازی	واکسیناسیون	9
		شناختی - دانش	انواع واکسن، ماهیت، مقدار و راه تجویز و نگهداری را بداند.			
		شناختی - دانش	بیماری ها و علائم اختصاری واکسن های برنامه گسترش ایمن سازی را بیان کند.			
		شناختی - فهم	برنامه ایمن سازی کودکان با توجه به شرایط اپیدمیولوژیک کشور را توضیح دهد.			
		شناختی - فهم	ادامه واکسیناسیون در صورت عدم دریافت واکسیناسیون در زمان های مقرر را شرح دهد.			
		شناختی - دانش	نکات و توجهات مربوط به واکسیناسیون را بداند.			
سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	شناختی - دانش	تعریف و تقسیم بندی گروه های آسیب پذیر را بداند	آشنایی با بهداشت گروه های آسیب پذیر	گروه های آسیب پذیر	10
		شناختی - فهم	بهداشت گروه های آسیب پذیر، پیگیری و ارجاع را شرح دهد			
		شناختی - دانش	کنوانسیون حقوق کودک را بشناسد.			
سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	شناختی - دانش	تعریف سالمندی و مراحل آن را بداند.	آشنایی با بهداشت دوران سالمندی	بهداشت سالمندان	11
		شناختی - فهم	بهداشت سالمندی شامل سبک زندگی، بهداشت روانی را شرح دهد.			
		شناختی - دانش	بیماری های شایع در سالمندان، مکمل درمانی را نام ببرد.			
		شناختی - فهم	حمایت از سالمندان، سازگاری با شرایط سالمندی را توضیح دهد.			

سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	شناختی - دانش	محتوای هورمونی، مکانیسم اثر، آثار متابولیک قرص ها را بداند.	آشنایی با قرص های ترکیبی پیشگیری از بارداری	جمعیت و تنظیم خانواده	۱۲
		شناختی - فهم	اثر قرص ها بر سرطان ها و سایر بیماری ها را شرح دهد.			
		شناختی - دانش	عوارض قرص ها و نحوه درمان آن را بیان کند.			
		شناختی - دانش	موارد مصرف و کنتراژدیکاسیون های قرص ها را بیان کند			
		شناختی - فهم	نحوه مصرف، آزمایشات و معاینات لازم و مراجعات پیگیری را شرح دهد.			
سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	شناختی - دانش	محتوای هورمونی، مکانیسم اثر، آثار متابولیک آمپول ها را بداند.	آشنایی با روش های تزریقی پیشگیری از بارداری	جمعیت و تنظیم خانواده	۱۳
		شناختی - فهم	اثر آمپول ها بر سرطان ها و سایر بیماری ها را شرح دهد.			
		شناختی - دانش	عوارض آمپول ها و نحوه درمان آنها را بیان کند.			
		شناختی - دانش	موارد مصرف و کنتراژدیکاسیون های آمپول ها را بیان کند.			
		شناختی - فهم	نحوه مصرف، آزمایشات و معاینات لازم و مراجعات پیگیری را شرح دهد.			
سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور مولاز	شناختی - فهم	انواع IUD را نام برده و مکانیسم اثر آنها را شرح دهد.	آشنایی با آی یو دی	جمعیت و تنظیم خانواده	۱۴
		شناختی - دانش	موارد منع مصرف IUD را بیان کند.			
		شناختی - فهم	عوارض و نحوه درمان را شرح دهد.			
		شناختی - فهم	بررسی ها و معاینات لازم را توضیح دهد.			
		شناختی - فهم	تکنیک جایگذاری IUD را توضیح دهد.			
		شناختی - فهم	معاینات پیگیری را توضیح دهد.			

سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	شناختی - دانش	روش های دائمی، اندیکاسیون، کنتراندیکاسیون ، عوارض و نکات لازم را توضیح دهد.	آشنایی با روش های عقیم سازی دائمی آشنایی با روش های طبیعی و اورژانسی پیشگیری از بارداری آشنایی با روش های در دست تحقیق (ایمنوکنتراسپتیو)	جمعیت و تنظیم خانواده	۱۵
		شناختی - فهم	روش های طبیعی پیشگیری از بارداری را شرح دهد.			
		شناختی - فهم	نحوه استفاده از روش اورژانسی پیشگیری از بارداری را شرح دهد.			
		شناختی - فهم	روش های در دست تحقیق را توضیح دهد.			
سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی	ماژیک و تخته وایت برد ویدئو - پرژکتور	شناختی - دانش	انواع کاندوم های زنانه و مردانه را نام ببرد.	آشنایی با روش های سد کننده پیشگیری از بارداری	جمعیت و تنظیم خانواده	۱۶
		شناختی - فهم	نحوه استفاده و شرایط نگهداری کاندوم را توضیح دهد.			
		شناختی - فهم	دیافراگم، نحوه استفاده، عوارض، کنتراندیکاسیون را شرح دهد.			
		شناختی - فهم	کاپ سرویکال، نحوه استفاده، عوارض، کنتراندیکاسیون را شرح دهد.			
		شناختی - فهم	اسپرم کش ها، نحوه استفاده، عوارض، کنتراندیکاسیون را شرح دهد.			

-منابع آموزشی و رفرنس ها:

۱. آرزو مانیانس، سونیا. رشد و تکامل انسان .چاپ دوم .تهران :انتشارات نور و دانش .
۲. آقاملایی، تیمور .اصول و کلیات خدمات بهداشتی .انتشارات اندیشه رفیع، چاپ دوم،
۳. استقامتی، عبدالرضا و همکاران . زنجیره سرما .وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی
۴. باقیانی مقدم .احرام پوش . اصول و کلیات خدمات بهداشتی .انتشارات سبحان. چاپ اول،
۵. برنامه و راهنمای ایمن سازی مصوب کمیته کشوری ایمن سازی، ویرایش هفتم
۶. بهرمن، رشد و تکامل نلسون .ترجمه دکتر عارف کرباسی، تهران :انتشارات اندیشه رفیع .
۷. پیامدهای کشوری پس از ایمن سازی مصوب کمیته کشوری ایمن سازی .
۸. جاناناتان برک، بیماریهای زنان نواک.ترجمه :ولدان مهرناز ، امید گوران اوریمی،رامین رفیعی .تهران :نسل فردا.

۹. رایبسون، جان. ام. مبانی تغذیه و تغذیه درمانی. ترجمه اعظم قربانی. چاپ اول. تهران: شهرآب،
۱۰. سعیدی، رضا و همکاران. تغذیه، رشد و تکامل در شیرخواران و نوزادان. مشهد: مجد دانش،
۱۱. بارداری و زایمان ویلیامز، کانینگهام و همکاران، ترجمه دکتر مهرناز ولدان و همکاران. زیر نظر دکتر، فیروزه اکبری اسبت. تهران: انتشارات ارجمند.
۱۲. کلایگمن، بهرمن، جنسرن، مارکدانت، مبانی طب کودکان نلسون. ترجمه استادان دانشگاههای علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی، تهران: انتشارات ارجمند،
۱۳. لئون اسپیروف- مارک ا. فرتیس. آندوکرینولوژی بالینی زنان و ناباروری. ترجمه: قاضی جهانی بهرام. تهران: گلبن.
۱۴. نلسون، مبانی طب کودکان نلسون. ترجمه محمد رحمتی؛ محمد رفیع خورگامی؛ شراره اناری؛ علیرضا رضایی. انتشارات اندیشه رفیع، تهران.
۱۵. نوری شادکام، م. اعرافی، ح. رشد و تکامل کودکان از بدو تولد تا ۵ سالگی. انتشارات یزد، تهران.
۱۶. وکیلی، رحیم. رشد و اختلالات آن در کودکان. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ___

نحوه ارزیابی فعالیت دانشجو:

- حضور منظم و فعال در کلاس ۵ درصد
- شرکت فعال در پرسش و پاسخ در کلاس ۱۰ درصد
- ارائه تکالیف تعیین شده از طرف استاد ۱۰ درصد
- آزمون پایان ترم (چهار گزینه ای، کوتاه پاسخ) ۷۵ درصد

تکالیف دانشجو:

- حضور منظم در کلاس
- مطالعه و آمادگی جهت پرسش و پاسخ در مورد مباحث تدریس شده جلسات قبل
- مشارکت فعال در پاسخگویی به سؤالات و بحث های کلاس
- تهیه و ارائه تکالیف در زمان مقرر